

SZKOŁA PODSTAWOWA NR 1
IM. ADAMA MICKIEWICZA W PUSZCZYKOWIE

PROGRAM
WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNY

ROK SZKOLNY 2021/2022

Wstęp

Program wychowawczo – profilaktyczny szkoły został stworzony w oparciu o prowadzone w szkole w ostatnich latach działania profilaktyczne i wychowawcze. Terminy *wychowanie* oraz *profilaktyka* odwołują się w niniejszym programie do następujących definicji:

- *Wychowanie* - zgodnie z art. 1 pkt. 3 ustawy – Prawo Oświatowe to „Wspieranie dziecka w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, które powinno być wzmacniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki dzieci i młodzieży”;
- *Profilaktyka* – w koncepcji Z. B. Gasia jest to kompleksowa interwencja kompensująca niedostatki wychowanka, obejmująca trzy obszary działania:

1) wspomaganie wychowanka w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi jego prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu (czyli budowanie odporności konstruktywnej zaradności),

2) ograniczanie i likwidowanie czynników ryzyka, które zaburzają prawidłowy rozwój i dezorganizują zdrowy styl życia,

3) inicjowanie i wzmacnianie czynników chroniących, które sprzyjają prawidłowemu rozwojowi.

Program wychowawczo – profilaktyczny zawiera w swojej treści wytyczne do prowadzenia działań z zakresu wychowania i profilaktyki zgodnie z powyższymi definicjami tych terminów. Wytyczne te skierowane są do dyrekcji szkoły, pedagoga szkolnego, psychologa szkolnego, wychowawców klas, nauczycieli przedmiotów, Samorządu Uczniowskiego, pracowników administracji szkoły oraz organizacji wspomagających pracę szkoły, przy współudziale rodziców i z uwzględnieniem ich potrzeb i oczekiwań.

W trakcie tworzenia programu wzięto pod uwagę czas i specyfikę przedmiotów nauczania, programów nauczania, zajęć pozalekcyjnych, tak by program był z nimi spójny.

Planowanie i realizacja działań według założeń zawartych w programie ma wpłynąć na spójność i wielokierunkowość oddziaływań wychowawczo – profilaktycznych skierowanych do uczniów szkoły, rodziców i nauczycieli.

Odpowiedzialność za realizację założeń programowych spoczywa po zaopiniowaniu przez Radę Pedagogiczną i Radę Rodziców na wszystkich nauczycielach i pracownikach administracji i obsługi szkoły, przy współpracy z rodzicami uczniów i instytucjami wspomagającymi pracę szkoły.

1. Podstawowe dokumenty prawne regulujące istotę działań wychowawczych i zobowiązania nauczycieli oraz wychowawców wobec wychowanków - podstawa prawna

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r. nr 78, poz. 483 ze zm.).
- Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z 20 listopada 1989 r. (Dz.U. z 1991 r. nr 120, poz. 526).
- Ustawa z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (tekst jedn.: Dz.U. z 2019 r. poz. 2215 ze zm.).
- Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz.U. z 2020 r. poz. 1327 ze zm.).
- Ustawa z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (tekst jedn.: Dz.U. z 2021 r. poz. 1082).
- Ustawa z 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r. poz. 487 ze zm.).
- Ustawa z 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jedn.: Dz.U. z 2019r. poz. 852 ze zm.).
- Ustawa z 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (tekst jedn.: Dz.U. z 2018 r. poz. 1446 ze zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. z 2020 r. poz. 1449).
- Podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2021/2022.
- „Wytyczne MEiN, MZ i GIS dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych – tryb pełny stacjonarny” - zbiór zaleceń uwzględniający sytuację epidemiologiczną, w tym dotyczących pomocy psychologicznej w sytuacji kryzysowej wywołanej pandemią COVID-19.
- Statut Szkoły Podstawowej nr 1 im. Adama Mickiewicza w Puszczykowie .

Ponadto wykorzystano:

- Raport Instytutu Profilaktyki Zintegrowanej „Jak wspierać uczniów po roku epidemii? Wyzwania i rekomendacje dla wychowania, profilaktyki i zdrowia psychicznego” – sporządzony na zlecenie MEiN (oparty na wynikach badań wśród uczniów, rodziców, nauczycieli w okresie kwiecień 2020 – styczeń 2021).

2. Charakterystyka sylwetki absolwenta

Systematyczna ocena potencjału i możliwości rozwojowych uczniów na poszczególnych etapach edukacyjnych za pomocą różnych narzędzi, analiza zasobów społecznych, w których wznoszą uczniowie, a także zasobów szkoły umożliwiła gronu pedagogicznemu sformułowanie sylwetki absolwenta Szkoła Podstawowej nr 1 w Puszczykowie. Według przyjętych założeń absolwent szkoły powinien posiadać wiedzę, umiejętności oraz przyjmować postawy wymienione poniżej w tabeli. Wiedza, umiejętności oraz postawy zostały podzielone i scharakteryzowane w pięciu sferach: fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, społecznej i duchowej. Absolwent Szkoły Podstawowej nr 1 w Puszczykowie powinien:

SFERA	WIEDZA , UMIEJĘTNOŚCI, POSTAWY
Fizyczna	- posiadać wiedzę o zdrowym stylu życia w zakresie odżywiania, aktywności fizycznej i mieć świadomość korzyści płynących ze zdrowego sposobu życia,- posiadać wiedzę o zagrożeniach rozwojowych (środkach psychoaktywnych, lekach, napojach energetycznych, uzależnieniach behawioralnych) i rozumieć, że mają one bezpośredni wpływ na pogorszenie stanu fizycznego i psychicznego jednostki, co w konsekwencji prowadzi do wzrostu ryzyka podejmowania zachowań ryzykownych,- mieć ukształtowane podstawowe prozdrowotne wzorce konsumpcyjne oparte na umiejętnościach samokontroli, przyjętych zdrowych normach i pożądanym wartościach;
Emocjonalna	- prawidłowo rozpoznawać i nazywać emocje u siebie i u innych, a także znać sposoby ich regulacji,- mieć wiedzę z zakresu profilaktyki zdrowia psychicznego, wiedzieć, gdzie zgłosić się po pomoc w sytuacji kryzysu,- znać czynniki chroniące przed zagrożeniami wynikającymi z długotrwałej izolacji społecznej i reżimu sanitarnego (w związku z sytuacją wywołaną epidemią COVID-19 i innymi);
Intelektualna	- posiadać podstawową wiedzę z zakresu kompetencji kluczowych, tj. kompetencji matematycznych, naukowych, informatycznych, językowych- posiadać wiedzę z zakresu organizowania własnego procesu uczenia się

	- wykazywać się ciekawością poznawczą , odkrywczością, kreatywnością
Społeczna	- rozumie, że jako jednostka pełni różne role społeczne: dziecka, ucznia, kolegi, sąsiada, obywatela i wie jak je wypełniać - mieć dobrze rozwinięte umiejętności interpersonalne pozwalające na budowanie bliskich relacji z ludźmi (umiejętności z zakresu komunikacji – m.in. stosowanie parafrazy, komunikatu JA, nawiązywania i podtrzymywania rozmowy, włączania się do grupy, umiejętności asertywne – wyrażania własnych opinii, potrzeb z poszanowaniem innych ludzi), - aktywnie włączać się w życie społeczności lokalnej, którą tworzy i rozumieć wynikającej z tej przynależności obowiązki, - posiadać umiejętność efektywnego radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych, - być sprawczym - potrafić wyznaczać cele i dążyć do ich realizacji, podejmować konstruktywne decyzje w oparciu o umiejętność przewidywania ich skutków, być pozytywnie nastawionym do życia, posiadać motywację do podejmowania wyzwań, - mieć pozytywnie ukształtowaną samoocenę, opierającą się na wiedzy o swojej mocnych i słabych stronach i ich akceptacji;
Duchowa	- być sumiennym, odpowiedzialnym, prawdomównym, - okazywać szacunek do języka, kultury historii i tradycji narodowej - być tolerancyjny wobec poglądów, wierzeń, upodobań różniących się od własnych - zaangażowany społecznie;

3. Analiza dotychczasowych działań wychowawczych i profilaktycznych szkoły. Diagnoza czynników chroniących i czynników ryzyka.

Poprzez analizę dotychczasowych działań w sferze wychowawczej i profilaktycznej szkoły należy stwierdzić, że w placówce utrzymuje się wysoki poziom bezpieczeństwa uczniów i wysoki poziom nauczania, co potwierdzają wyniki ankiet, wewnętrznych analiz wyników, obserwacji. Szkoła jest przyjazną placówką przygotowującą absolwentów do samodzielnego funkcjonowania w przyszłości. Program szkoły uwzględnia potrzeby ucznia, realizacja jego założeń ma na celu umożliwić mu wszechstronny rozwój osobowości. Szkoła wyposażona jest w najnowocześniejsze zdobycze techniki informacyjnej, co usprawnia cały proces nauczania i rozwija zdolności informatyczne przyszłych absolwentów. Uczniowie mogą liczyć na rozwój swoich zainteresowań i zdolności przy pomocy wykwalifikowanej i kompetentnej kadry pedagogicznej. W szkole na bieżąco monitorowane są działania wychowawcze w klasach, a ewaluacja ich stanowi podstawę pracy wychowawczo profilaktycznej.

Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny na rok 2021/2022 został opracowany na podstawie diagnozy w zakresie występujących w środowisku szkolnym potrzeb rozwojowych uczniów, w tym czynników chroniących i czynników ryzyka, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z używaniem substancji psychotropowych, środków zastępczych oraz nowych substancji psychoaktywnych oraz innych problemów występujących w środowisku szkolnym, z uwzględnieniem:

- wyników ewaluacji wewnętrznej,
- wyników nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez dyrektora,
- ewaluacji wcześniejszego programu wychowawczo-profilaktycznego realizowanego w roku szkolnym 2020/21,
- wniosków i analiz z pracy zespołów zadaniowych, zespołów przedmiotowych, zespołów wychowawczych,
- innych dokumentów i spostrzeżeń, wniosków dyrektora, nauczycieli, uczniów, rodziców.

Powyższe działania oraz wstępne diagnozy klas przeprowadzone w bieżącym roku szkolnym 2021/22 wyłoniły następujące czynniki ryzyka i czynniki chroniące:

CZYNNIKI CHRONIĄCE	CZYNNIKI RYZYKA
Działania integrujące klasę i duża ilość czasu poświęcona na spotkania wychowawców z uczniami ma pozytywny wpływ na samopoczucie uczniów i obniżenie ich lęku związanego z powrotem do nauczania stacjonarnego w szkole.	Nasilenie się problemów z integracją w klasach w odniesieniu do dzieci z zaburzeniami internalizacyjnymi, wycofanie, pogłębienie objawów. Gorszy nastrój i samopoczucie u uczniów niż przed wystąpieniem epidemii COVID-19.
Okres ochronny (brak sprawdzianów weryfikujących wiedzę uczniów) wprowadzony dla dzieci bezpośrednio po powrocie z nauczania zdalnego na stacjonarne powoduje wzrost motywacji do uczenia się i spadek lęku związanego z powrotem do szkoły.	W czasie nauczania zdalnego większość nauczycieli zaobserwowała spadek motywacji uczniów do nauki.
Wiedza uczniów na temat związku między pogorszeniem stanu psychicznego a uzależnieniem od komputera, telefonu, mediów społecznościowych. Profilaktyka uzależnień behawioralnych.	Wzrost u dzieci ilości czasu spędzanego przed komputerem w trakcie nauczania zdalnego i ryzyko rozwoju chorób związanych ze zwiększoną ilością czasu spędzanego przed komputerem.
Pozytywna aktywność społeczna i wsparcie ze strony rówieśników.	Przebywanie w towarzystwie rówieśników używających alkoholu i narkotyków, co nasila problemy przemocowe, zwiększa ryzyko używania środków psychoaktywnych i uzależniających.
Poczucie bycia akceptowanym przez grupę, posiadanie wsparcia społecznego w postaci relacji koleżeńskich.	Odrzucenie społeczne, brak akceptacji przez klasę, brak relacji koleżeńskich.
Współpraca rodziców ze szkołą.	Brak współpracy rodziców ze szkołą, negatywne nastawienie rodziców wobec szkoły.
Pozytywne więzi rodzinne. Zdecydowana większość rodziców prezentuje pozytywne wzorce zachowań i jest zaangażowana w życie szkoły.	Chaotyczne środowisko rodzinne, szczególnie rozwód rodziców, brak wsparcia dla dziecka powoduje obniżenie osiągnięć szkolnych, pogorszenie nastroju, a nawet zaburzenia zachowania.
Działania podejmowane przez szkołę mające na celu rozwój umiejętności interpersonalnych uczniów.	Niedostateczne umiejętności rozwiązywania konfliktów rówieśniczych wśród uczniów, niskie kompetencje społeczne.
Profilaktyka zdrowego stylu życia, nakierowana na podkreślanie pozytywnego znaczenia aktywności fizycznej, zdrowego odżywiania się, zapobiegania negatywnym konsekwencjom wywołanym przez izolację w czasie epidemii COVID-19.	Niewielka aktywność fizyczna uczniów i wzmożony siedzący tryb życia uczniów w czasie epidemii COVID-19.

W wyniku analizy dotychczasowych działań wychowawczo - profilaktycznych szkoły i diagnozy czynników ryzyka i czynników chroniących priorytetami do pracy w roku szkolnym 2021/2022 są odbudowanie i umacnianie u uczniów prawidłowego funkcjonowania w grupie społecznej w szkole i klasie (reintegracja), kształtowanie umiejętności podejmowania i realizacji zachowań prozdrowotnych, rozwijanie wśród uczniów wiedzy na temat zasad ochrony zdrowia psychicznego (w tym w sytuacji kryzysowej wywołanej epidemią COVID-19) oraz czynników chroniących przed zagrożeniami wynikającymi z długotrwałej izolacji społecznej. Oprócz tego należy przyjąć za istotne rozwijanie w uczniach pozytywnego obrazu własnej osoby, przeciwdziałanie przemocy, agresji i uzależnieniom oraz przeciwdziałanie pojawianiu się zachowań ryzykownych.

4. Osoby zaangażowane w realizację programu wychowawczo – profilaktycznego

Dyrektor szkoły:

- stwarza warunki dla realizacji procesu wychowawczego w szkole,
- poprzez aktywne działania prozdrowotne stwarza warunki harmonijnego rozwoju psychofizycznego,
- dba o prawidłowy poziom pracy wychowawczej i opiekuńczej szkoły,
- współpracuje z zespołem wychowawców, pedagogiem, psychologiem szkolnym, oraz Samorządem Uczniowskim, wspomaga nauczycieli w realizacji zadań,
- promuje doskonalenie zawodowe pracowników zgodnie z potrzebami szkoły,
- dba o zapewnienie bezpieczeństwa na terenie szkoły (dyżury nauczycielskie, dyżury pracowników szkoły, monitoring wejść i wyjść osób wchodzących i wychodzących ze szkoły, wdrażanie procedur dotyczących Covid – 19 itp),

Pedagog/ psycholog:

- prowadzi badania i działania diagnostyczne uczniów, w tym diagnozowanie indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów w celu określenia mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów oraz przyczyn niepowodzeń edukacyjnych lub trudności w funkcjonowaniu uczniów, w tym barier i ograniczeń utrudniających funkcjonowanie ucznia i jego uczestnictwo w życiu przedszkola, szkoły i placówki;
- diagnozuje środowisko wychowawcze, w tym stan kondycji psychicznej uczniów,
- zapewnia uczniom pomoc psychologiczną w odpowiednich formach,

- współpracuje z rodzicami w zakresie działań wychowawczych i profilaktycznych, udziela pomocy psychologiczno-pedagogicznej rodzicom uczniów,
- współpracuje z placówkami wspierającymi proces dydaktyczno-wychowawczy szkoły i poszerzającymi zakres działań o charakterze profilaktycznym, w tym z poradnią psychologiczno-pedagogiczną,
- podejmuje działania z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży;

Logopeda:

- prowadzi działania diagnostyczne i terapeutyczne; przeprowadza diagnozę logopedyczną trzy razy w roku:
 - * wrzesień – diagnozy przesiewowe w klasie 0 i 1 (wszyscy uczniowie za zgodą rodziców); diagnozy w klasach 2-3 (nowi uczniowie + uczniowie już będący w terapii); diagnozy w klasach 4-8 (uczniowie z opinią z Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej)
 - * styczeń/luty – diagnozy śródroczne uczniów w terapii
 - * czerwiec – diagnozy końcoworoczne uczniów w terapii
- prowadzi zajęcia logopedyczne dla uczniów oraz porady i konsultacje dla rodziców i nauczycieli w zakresie stymulacji rozwoju mowy uczniów i eliminowania jej zaburzeń;
- podejmuje działania profilaktyczne zapobiegające powstawaniu zaburzeń komunikacji językowej we współpracy z rodzicami uczniów;
- wspiera nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych i innych specjalistów w rozpoznawaniu indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów w celu określenia mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów oraz przyczyn niepowodzeń edukacyjnych lub trudności w funkcjonowaniu uczniów, w tym barier i ograniczeń utrudniających funkcjonowanie ucznia i jego uczestnictwo w życiu przedszkola, szkoły i placówki,

Nauczyciele:

- realizują programy nauczania, wychowania i opieki w przydzielonych im klasach,
- realizują zadania organizacyjne wyznaczone w planie pracy szkoły,
- mają obowiązek uczestniczenia w różnorodnych formach doskonalenia zawodowego podnosząc swoje umiejętności,
- mają obowiązek reagowania na przejawy niedostosowania społecznego u dzieci,
- wspierają swoją postawą i działaniami pedagogicznymi rozwój psychofizyczny uczniów, ich zdolności i zainteresowania,
- udzielają pomocy w przezwyciężaniu niepowodzeń szkolnych, w oparciu o rozpoznanie potrzeb uczniów,
- dbają o pomoce naukowe oraz sprzęt szkolny,
- w ocenianiu uczniów kierują się bezstronnością i obiektywizmem, sprawiedliwie traktują wszystkich uczniów, stosują metodykę oceniania kształtującego,
- odpowiadają za poziom wyników nauczania i wychowania powierzonych im uczniów,
- inspirują nauczycieli i uczniów do twórczych poszukiwań,

Wychowawcy klas:

- organizują i prowadzą zajęcia w powierzonych im grupach w oparciu o znajomość dziecka i jego środowiska rodzinnego,
- współpracują ze specjalistami świadczącymi wykwalifikowaną pomoc psychologiczno-pedagogiczną, zdrowotną i profilaktyczną,
- dążą w swojej pracy do integracji zespołu klasowego, angażując w życie klasy wszystkich uczniów, również tych niedostosowanych społecznie – prowadzą zajęcia integrujące zespół klasowy, wzmocniają działania opiekuńcze,
- wspólnie z pedagogiem szkolnym zabiegają o różne formy pomocy wychowawczej oraz materialnej dla uczniów,
- dbają o pomoce dydaktyczne, sprzęt i wystrój estetyczny sali,
- organizują zebrania z rodzicami,
- dbają o kulturalny rozwój ucznia poprzez organizowanie wyjazdów do kina, teatru, muzeum, spotkań z ciekawymi ludźmi oraz wycieczek krajoznawczo-turystycznych,
- rozwijają samodzielność i poczucie odpowiedzialności wychowanków,
- otaczają opieką każdego ucznia, rozwijają talenty i zainteresowania poprzez udział w konkursach przedmiotowych i olimpiadach,
- uczą pozytywnego myślenia i stawiania na sukces poprzez rozwijanie poczucia własnej wartości ucznia,
- kształtują umiejętność pracy w zespole, uczą racjonalnego podejmowania decyzji,

- dbają o postawę patriotyczną uczniów poprzez poszanowanie symboli narodowych, opiekę nad miejscami pamięci narodowej,
- realizują w toku pracy wychowawczej treści i cele programowe programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły,
- współpracują z wszystkimi wychowawcami i nauczycielami uczącymi w szkole,
- troszczą się o zdrowie uczniów, w szczególności poprzez wdrażanie uczniów do dbałości o higienę osobistą oraz przestrzegania zasad bezpieczeństwa i higieny pracy w życiu szkolnym i poza szkołą

Rodzice

- współtworzą Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny,
- uczestniczą w diagnozowaniu pracy wychowawczej szkoły,
- uczciwie i rzetelnie informują wychowawców o stanie zdrowia dziecka i przyczynach jego nieobecności na zajęciach;
- biorą udział, w charakterze opiekuna, w wycieczkach szkolnych i imprezach organizowanych przez szkołę;
- uczestniczą w wywiadówkach organizowanych przez szkołę,
- współpracują z wychowawcą klasy i innymi nauczycielami uczącymi w klasie,
- dbają o właściwą formę spędzania czasu wolnego przez uczniów,

Samorząd Uczniowski

- jest zaangażowany w życie kulturalne uczniów szkoły, działalności oświatowej, sportowej oraz rozrywkowej i współtworzy je zgodnie z własnymi potrzebami i możliwościami organizacyjnymi w porozumieniu z dyrektorem,
- uczestniczy w przeprowadzaniu diagnozy sytuacji wychowawczej szkoły,
- współpracuje z Zespołem Wychowawców i Radą Pedagogiczną,
- reprezentuje potrzeby środowiska uczniowskiego,
- dba o dobre imię i honor szkoły oraz wzbogaca jej tradycję,

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

- współpraca w zakresie diagnozowania uczniów i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- współpraca w zakresie rozwoju kompetencji nauczycieli (udział w szkoleniach, naradach organizowanych przez Poradnię)

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

- współpraca w zakresie opieki nad rodziną zastępczą

Władze lokalne

- udział w akcjach organizowanych przez samorząd lokalny - np. sprzątanie świata, zbiórka surowców wtórnych
- organizacja festynów, wycieczek, spotkań okolicznościowych.

Ośrodek Pomocy Społecznej

- współpracuje ze szkołą w zakresie ograniczania czynników ryzyka w rodzinie (przemoc w rodzinie, problem alkoholowy, konflikty rodzinne)

5. Stosowane strategie

- edukacyjne – ich celem jest pomoc w rozwijaniu ważnych umiejętności psychologicznych i społecznych (umiejętności nawiązywania relacji interpersonalnych, radzenie sobie ze stresem, autoprezentacji, rozwiązywania konfliktów, opierania się naciskom otoczenia),
- informacyjne – ich celem jest dostarczanie niezbędnych informacji na temat skutków zachowań ryzykownych i tym samym umożliwienia dokonywania racjonalnego wyboru,
- sytuacyjne – ich celem jest symulowanie lub wykorzystywanie już istniejących okoliczności, przypadków w celu kształtowania empatii, wzbudzenia odpowiednich emocji, lub też skłaniania uczniów do refleksji.
- dysonansu - stworzenie sytuacji służącej temu, by uczeń uświadomił sobie istnienie w jego własnym systemie wartości wewnętrznej niezgodności, z której dotąd nie zdawał sobie sprawy. Należy umożliwić wychowankowi konfrontację ze sposobem myślenia i wartościowania (jednostki lub grupy osób) pozostającym w sprzeczności z jego własnym. Następnym tego procesu może być zmiana postawy wychowanka spowodowana dążeniem do redukcji rozdźwięku w systemie wartości.
- świadectwa - identyfikacja z wartościami osoby znaczącej, która jest ich nośnikiem. Dzięki tej strategii wychowawca jako osoba znacząca pomaga wychowankowi w rozwoju aksjologicznym przez ukazywanie życia zgodnego z deklarowanymi wartościami.
- stymulacji - zindywidualizowanie i ukonkretnienie wartości, na które wychowanek jest już wrażliwy. Zadaniem wychowawcy jest wspomaganie wychowanka w urzeczywistnianiu własnej, lecz właściwej, hierarchii wartości przez ukazywanie kierunków postępowania, towarzyszeniu mu w tym „aksjologicznym trudzie”, animowanie do podejmowania wzmożonego wysiłku.

6. Cele

- Cel ogólny:
 - *integralny i wszechstronny rozwój uczniów*
- Cele szczegółowe:
 - *udzielanie pomocy i wspieranie prawidłowego rozwoju emocjonalnego i społecznego ucznia*
 - *kształtowanie właściwych postaw wobec zdrowia fizycznego i psychicznego*
 - *wyposażenie uczniów w wiedzę i umiejętności zapobiegające nałogom i zachowaniom ryzykownym*
 - *integracja uczniów i doskonalenie relacji koleżeńskich*
 - *minimalizowanie zjawiska przemocy i agresji wśród uczniów*
 - *wspieranie harmonijnego rozwój moralnego, biologicznego i poznawczo – emocjonalnego*
 - *rozwijanie wśród uczniów wiedzy na temat zasad ochrony zdrowia psychicznego (w tym w sytuacji kryzysowej wywołanej epidemią COVID-19) oraz czynników chroniących przed zagrożeniami wynikającymi z długotrwałej izolacji społecznej.*

7. Treści wychowawczo-profilaktyczne oraz harmonogram ich realizacji

Treści wychowawczo-profilaktyczne oraz ich realizacja w klasach 0-VIII szkoły podstawowej

Obszar 1. Zdrowie – edukacja zdrowotna

ZADANIA	SPOSOBY REALIZACJI ZADAŃ	TERMIN REALIZACJI ZADAŃ
• zapoznanie z podstawowymi zasadami dbałości o zdrowie własne i innych, kształtowanie umiejętności kreowania środowiska sprzyjającego zdrowemu stylowi życia • zapoznanie z zasadami zdrowego, racjonalnego odżywiania się, higieny osobistej i aktywności fizycznej • Przygotowanie do podejmowania działań mających na celu zdrowy styl życia w aspekcie fizycznym i psychicznym • rozwijanie umiejętności podejmowania działań na rzecz ochrony przyrody w swoim środowisku • kształtowanie umiejętności analizy zjawisk przyrodniczych, rozumowania przyczynowo – skutkowego • uświadomienie wpływu przyrody nieożywionej na życie ludzi, zwierząt i roślin • Kształtowanie wytrwałości w działaniu i dążeniu do celu, umiejętności adekwatnego zachowania się w sytuacjach zwycięstwa i porażki	• realizacja zadań Szkoły Promującej Zdrowie; • kontynuowanie działań proekologicznych i prozdrowotnych m.in.: Obchody Światowego Dnia Ziemi, Akcje ekologiczne, np. Sprzątanie świata, Udział w ogólnopolskiej akcji „Szklanka mleka” oraz „Warzywa i owoce w szkole”; • Kontynuowanie obchodów Dnia Sportu; Tydzień profilaktyki zdrowotnej, zajęcia z pierwszej pomocy • Warsztaty oraz lekcje wychowawcze z zakresu radzenia sobie ze stresem, radzenia sobie z emocjami oraz w trudnych sytuacjach życiowych • Zajęcia rozwijające samoświadomość oraz poczucie własnej wartości • Zajęcia dotyczące motywacji oraz zdrowej rywalizacji • Udział w projekcie Domowi Detektywi dla klas IV i V (włączanie w działania programów rodziców uczniów)	Przez cały rok szkolny oraz zgodnie z harmonogramem poszczególnych wydarzeń

	• Realizacja zadań przez nauczycieli i wychowawców w ramach podstawy programowej podczas zajęć szkolnych oraz wycieczek klasowych;• realizacja zajęć dotyczących zdrowego stylu życia• Spotkania z rodzicami• Pogadanki profilaktyczne dla rodziców• Szkolenia dla nauczycieli	

Obszar 2. Relacje – kształtowanie postaw społecznych

ZADANIA	SPOSOBY REALIZACJI ZADAŃ	TERMIN REALIZACJI ZADAŃ
• kształtowanie podstawowych umiejętności komunikacyjnych • Rozwijanie umiejętności formułowania prostych wniosków na podstawie obserwacji i własnych doświadczeń • Kształtowanie umiejętności przestrzegania obowiązujących reguł • Kształtowanie umiejętności nawiązywania i podtrzymywania relacji z rówieśnikami, rozpoznawania ich potrzeb, zgodnej współpracy z innymi, z zachowaniem obowiązujących norm i reguł kultury osobistej • Przygotowanie do sprawiedliwego i uczciwego oceniania zachowania własnego i innych ludzi • Zapoznanie z podstawowymi prawami i obowiązkami wynikającymi z roli ucznia oraz członka szkolnej społeczności, rodziny i kraju • Rozwijanie empatii, umiejętności podejmowania działań mających na celu pomoc słabszym i potrzebującym, umiejętności rozwiązywania konfliktów i sporów	• Lekcje oraz warsztaty psychoedukacyjne z zakresu m.in. : komunikacji, rozwiązywania konfliktów, asertywności • Stwarzanie możliwości ćwiczenia i prezentowania umiejętności społecznych podczas pracy w parach i grupach • Kształtowanie umiejętności komunikacyjnych oraz postaw społecznych podczas zajęć lekcyjnych i realizacji podstawy programowej • Wolontariat szkolny „Otwarta Dłoń” • Pomoc koleżeńska • Stosowanie wzmacnień pozytywnych wobec uczniów • Zajęcia integracyjne • Spotkania z rodzicami • Pogadanki profilaktyczne dla rodziców • Szkolenia dla nauczycieli	Przez cały rok szkolny oraz zgodnie z harmonogramem poszczególnych wydarzeń

Obszar 3. Kultura – wartości, normy, wzory zachowań

ZADANIA	SPOSOBY REALIZACJI ZADAŃ	TERMIN REALIZACJI ZADAŃ
• Kształtowanie gotowości do uczestnictwa w kulturze, poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, a także poszanowania innych kultur i tradycji • Określanie swojej przynależności kulturowej poprzez kontakt z wybranymi dziełami sztuki, zabytkami i tradycją w środowisku rodzinnym, szkolnym i lokalnym, uczestniczenie w życiu kulturalnym środowiska rodzinnego, szkolnego, lokalnego oraz wydarzeniach organizowanych przez najbliższą społeczność • Kształtowanie wrażliwości estetycznej poprzez kontakt z dziełami literackimi i wytworami kultury, zapoznanie z wybranymi dziełami architektury i sztuk plastycznych należących do polskiego i europejskiego dziedzictwa kultury, wyzwalanie potrzeby kontaktu z literaturą i sztuką dla dzieci • kształtowanie postaw wyrażających szacunek dla ludzi, niezależnie od religii, statusu materialnego, wieku, wyglądu, poziomu rozwoju intelektualnego i fizycznego oraz respektowanie ich praw, podejmowanie działań w celu zapobiegania dyskryminacji; • inspirowanie do podejmowania aktywności i inicjatyw oraz pracy zespołowej, wspomaganie działań służących kształtowaniu własnego wizerunku i otoczenia; • przygotowanie do radzenia sobie w sytuacjach codziennych wymagających umiejętności praktycznych, budzenie szacunku dla pracy ludzi różnych zawodów; • przygotowanie do podejmowania działań mających na celu identyfikowanie i rozwijanie własnych zainteresowań;	• Lekcje dotyczące tolerancji i szacunku wobec drugiego człowieka • Lekcje dotyczące odbioru dzieł sztuki i zachowania w takich miejscach jak muzea czy galerie • Wycieczki do muzeów, galerii oraz innych miejsc związanych z kulturą i sztuką • Realizacja projektów oraz akcji upowszechniających czytelnictwo oraz kształtujących wrażliwość na sztukę • Warsztaty oraz lekcje z zakresu psychoedukacji, dotyczące między innymi autoprezentacji, pracy w grupach, rozpoznawania i wyrażania emocji, samooceny, • Zajęcia dodatkowe rozwijające pasje i zainteresowania uczniów	Przez cały rok szkolny oraz zgodnie z harmonogramem poszczególnych wydarzeń

• wstępne kształtowanie postaw wyrażających szacunek do symboli i tradycji narodowych oraz tradycji związanych z rodziną, szkołą i społecznością lokalną;• kształtowanie umiejętności wyrażania własnych emocji w różnych formach ekspresji;• kształtowanie poczucia własnej wartości dziecka, podtrzymywanie ciekawości poznawczej, rozwijanie kreatywności i przedsiębiorczości oraz brania odpowiedzialności za swoje decyzje i działania;• kształtowanie świadomości odmienności osób niepełnosprawnych, innej narodowości, wyznania, tradycji kulturowej oraz ich praw.		

Obszar 4. Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych

ZADANIA	SPOSOBY REALIZACJI ZADAŃ	TERMIN REALIZACJI ZADAŃ
• zapoznanie z podstawowymi zasadami bezpieczeństwa w różnych sytuacjach życiowych, kształtowanie właściwego zachowania się w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia oraz sytuacjach nadzwyczajnych; • kształtowanie umiejętności wyszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł, korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnych, kształtowanie świadomości negatywnego wpływu pracy przy komputerze na zdrowie i kontakty społeczne oraz niebezpieczeństw wynikających z anonimowości kontaktów, respektowanie ograniczeń dotyczących korzystania z komputera, internetu i multimediiów; • przygotowanie do bezpiecznego i rozsądnego korzystania z narzędzi i urządzeń technicznych, bezpiecznego organizowania zajęć ruchowych i poruszania się po drogach; • przygotowanie do bezpiecznego korzystania ze środków komunikacji, zapobiegania i przeciwdziałania sytuacjom problemowym; • kształtowanie umiejętności utrzymywania ładu i porządku wokół siebie, w miejscu nauki i zabawy.	• lekcje oraz warsztaty o tematyce dotyczące bezpieczeństwa w różnych sytuacjach życiowych • Warsztaty dotyczące bezpieczeństwa w sieci oraz bezpiecznego korzystania z nowych technologii • Spotkania z policją, strażą miejską i strażą pożarną • Spotkania z rodzicami • Pogadanki profilaktyczne dla rodziców • Szkolenia dla nauczycieli	Przez cały rok szkolny oraz zgodnie z harmonogramem poszczególnych wydarzeń

8. Ewaluacja

Cele ewaluacji

- Kontrola realizacji programu
- Rozwój wiedzy o programie
- Rozwiązywanie problemów powstających w trakcie jego realizacji

Elementy programu podlegające ocenie

- Zasoby używane w trakcie realizacji programu
- Zastosowane strategie oddziaływań profilaktycznych i wychowawczych
- Osiągnięte wyniki bezpośrednio w sferze postaw i zachowań uczniów
- Wyniki odroczone, czyli zmiany obserwowane w funkcjonowaniu uczniów w co najmniej rok po zrealizowaniu programu

Podstawa dla formułowania ocen realizacji programu

- Sprawozdania
- Analizy i dane statystyczne
- Zapisy w dokumentacji, programy, scenariusze
- Badania ankietowe
- Opinie wnioski
- Obserwacje, hospitacje